

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie sędzi SR M. F.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej 25 września 2023 r. na posiedzeniu bez udziału stron wniosku sędzi M. F. o wyłączenie sędzi SN Marii Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 3/22 w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku sędzi M. F. o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 3/22.

UZASADNIENIE

W dniu 24 lipca 2023 r. (data nadania w urzędzie pocztowym k. 97a akt o sygn. II ZO 3/22) sędzia M. F. wniosła o wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. akt II ZO 3/22, SSN Marii Szczepaniec.

Uzasadniając swój wniosek sędzia M. F. wskazała, że SSN Maria Szczepaniec została powołana nieskutecznie na stanowisko sędzi Sądu Najwyższego w dniu 19 października 2018 r., na skutek udziału w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa, ukształtowaną z naruszeniem przepisów Konstytucji RP. Podniosła, że zarówno TSUE, ETPCz, SN oraz NSA wielokrotnie wskazywały, że nowa KRS nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej a tym samym wybrani – przedstawieni do powołania Prezydentowi, sędziowie nie mogą być uznani za spełniających standardy niezawisłości i bezstronności. Wnioskodawczyni powołała się na treść uchwały trzech połączonych Izb SN z 23 stycznia 2020 r., w której uznano, że nienależyta obsada

sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Sędzia M. F. wskazała, że udział SSN Marii Szczepaniec w składzie orzekającym narusza jej prawo do sądu, przekreśla możliwość rzetelnego, zgodnego z przepisami Konstytucji RP i Europejskiej Karty Praw Człowieka procesu, w sposób oczywisty też wywołuje uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego, gdyż SSN Maria Szczepaniec została powołana na sędziego SN w wyniku upolitycznionego procesu (wniosek k. 97-97v akt o sygn. II ZO 3/22).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec jest niezasadny.

Wniosek sędzi M. F. koncentruje się wokół twierdzenia, że wątpliwości co do bezstronności SSN Marii Szczepaniec wynikają z faktu, że została ona powołana na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), a zatem, jak oceniła wnioskodawczyni, w procedurze wadliwej, naruszającej przepisy Konstytucji RP, implikującej nienależytą obsadę sądu (gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na wniosek KRS ukształtowanej we wskazanym trybie), domniemanie braku bezstronności w każdej rozpoznawanej z udziałem takiego sędziego sprawie.

W swoim wniosku sędzia M. F. przywołała uchwałę połączonych Izb SN z 23 stycznia 2020 r., nie uwzględniając przy tym ostatnich wyroków Trybunału Konstytucyjnego, w świetle których wniosek o wyłączenie sędzi SN Marii Szczepaniec, z przyczyn podanych nie może być uwzględniony.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę

mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

2. Art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3. Art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek (*iudex suspectus*).

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że:

Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oznacza to, że ustrój i postępowanie przed sądami należą do ustawodawcy – art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. W tym zakresie decyduje zatem ustawa i polskie prawo (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20, z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21).

Wątpliwości co do bezstronności SSN Marii Szczepaniec, wyznaczonej do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II ZO 3/22, wnioskodawczyni upatrywała wyłącznie w okoliczności powołania Marii Szczepaniec na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Jednocześnie wnioskodawczyni wprowadziła w treści swojego wniosku rozważania na temat wydanej 23 stycznia 2020 r. uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego. Uznała, że uchwała z 23 stycznia 2020 r., odnosi się do SSN Marii Szczepaniec, gdyż na swoje stanowisko została powołana w trybie zakwestionowanym przez Sąd Najwyższy.

W tym miejscu należy przypomnieć, że uchwała połączonych Izb SN z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7, nie może stanowić podstawy dla wykładni przepisów ustawy, bowiem orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego z 21 kwietnia 2020 r. (sygn. akt Kpt 1/20) oraz z 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20), została pozbawiona mocy prawnej i wyeliminowana z obrotu prawnego.

Ustawa stanowi, iż „Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości” – art. 29 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Natomiast art. 29 § 4 cytowanej ustawy stanowi, że: „okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej

podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności”.

Wnioskodawca nie przywołał innej argumentacji, pozwalającej na jej ocenę przez Sąd w kontekście przepisu art. 41 § 1 k.p.k., który mówi, że: „sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie”. Uznać zatem należało, że w trybie art. 41 § 1 k.p.k. badanie bezstronności sędziego w odniesieniu do okoliczności towarzyszących jego powołaniu nie jest uprawnione.

Podkreślić trzeba, że wniosek o wyłączenie złożony został na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i podnosi zarzuty związane z okolicznościami odnoszącymi się tylko do faktu powołania SSN Marii Szczepaniec na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]